

A gémeskúttól a csáposkútig ©

7. rész

Csáposkutak az ivóvízellátásban

Budapesten, először az országban 1950 és 1954 között, az első öt éves tervidőszakban a Margitszigeten létesítettek csáposkutakat. Hét csáposkút 35 000 m³ vizet juttatott akkor naponta a pesti vízcsőhálózatba.

A Fővárosi Vízműveknél a hatvanas évek második felében létrehozták a Kútépítési osztályt Fűrész György vezetésével. Innentől számítható a kútépítések „aranykora”.

A kiváló szakember megteremtett egy ún. kutas szemléletet és elhivatottságot.

Örök érvényű mondása: **„A csáposkút egy élő organizmus és eszerint kell is kezelni, nem csak törődni kell velük, de szeretni is kell őket.”**

Eleinte az aknakutakat látták el csápokkal, majd kifejlesztették a 2200 mm átmérőjű acélaknás nagy vízadóképességű törpecsáposkutakat, melynek vízadóképessége átlagos Duna vízállásnál 4-6 ezer m³ ivóvíz naponta. Gomba módra nőttek ki a kutak — 1982-ig több mint 300 ilyen kút — **Fűrész György és Csóka Gyula** irányításával a Duna bal-és jobbpartján, a Szentendrei - és a Csepel szigeten.

Budapest vízellátása 100%-ban parti szűrésű kutakból kitermelt vízre épül, aminek alapját a Duna jobb és bal partján, valamint a dunai szigeten telepített mintegy 300 db csáposkút biztosítja.

Ma már a csápok hossza 30 méter, de korábban sajtoltak 60-100 méter hosszú csápokot is.

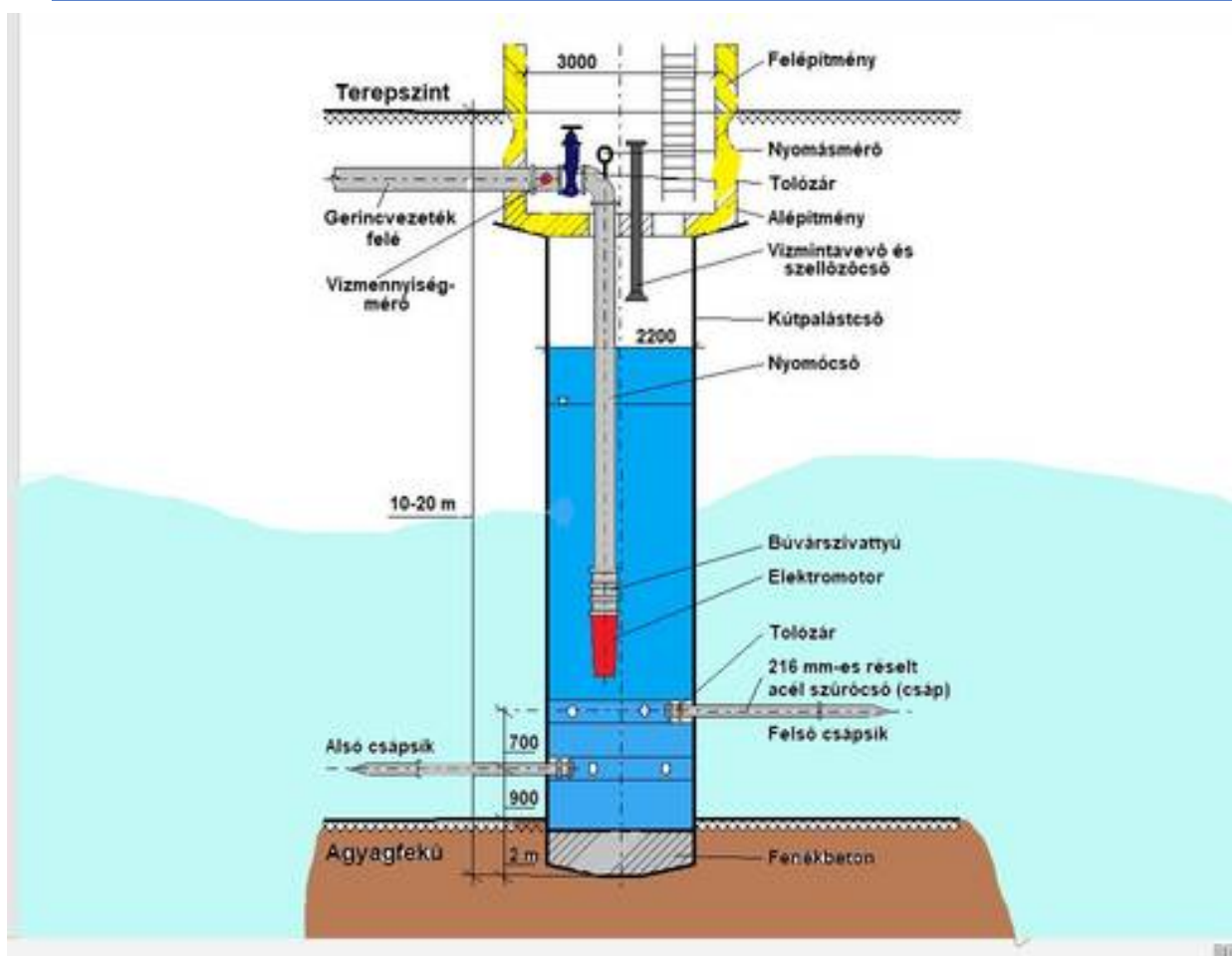
A Fővárosi Vízműveknél — Európában szinte egyedülállóan — a Ranney-típusú csáposkutak építése terjedt el.

A 2200 mm átmérőjű, korábban acél, a későbbiekben betonelemekből kialakított függőleges aknát a vízzáró rétegig süllyesztik. Budapesten ez jellemzően 12-20 m mélységben található, de a kút talpmélysége elérheti a 30 métert is.

Az aknából vízszintesen egy vagy több szinten, szintenként 5-5 db, 219 mm átmérőjű rozsdamentes, úgynevezett hídszűrős perforációjú csápot sajtolnak ki. A víz ezen a perforáción át kerül a csápokba, majd a csápok vezetik a vizet a kútaknába.

A hídszűrős perforációjú csáp sajtolásának technológiája szabadalmi védelem alatt áll. A szabadalom tulajdonosa a Fővárosi Vízművek Zrt. és a DUNA-KÚT Kft.

Összeállította: Kiss Miklós Vizinform.hu Budapest 2021©

Szakértők: Csóka Gyula, Károlyi András

Olvasószerkesztők: Domonkos László, Németh Ferenc

Források:

Csóka Gyula írása a Fővárosi Vízművek 150 éves jubileumára — A 100 éves Fővárosi Vízművek, Dr. Nagy Lajos, Mezőgazdasági Könyvkiadó Budapest, 1968 — Vízellátás Mátyus Sándor nyomán, szerk: Tolnai Béla, Fővárosi Vízművek, Budapest, 2003 — VÍZ-RAJZ 140 éve a főváros szolgálatában, Károly András — Tolnai Béla, Fővárosi Vízművek jubileumi kiadványa, Budapest, 2008

Támogatóink: DUNA-KÚT Kft. — BAKONYKARSZT Zrt. — BÁCSVÍZ Zrt. — PANNON-VÍZ Zrt. — Szegedi Vízmű Zrt. — ZALAVÍZ ZRT.